

AURORA SOCIAL

Setmanari defensor dels interessos del Treball

Les comunicacions a la Redacció s'han de rebre lo més tard el dilluns.

No's tornan els originals.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

CANUDA, 15, 1.^{er}

Hores de Redacció: de 5 a 8 de la tarda

Apartat de correus núm. 26

Espanya, mitj any 1'50 pts., per corresponçal 1'75—Estranger, mitj any 2 francs, per corresponçal 2'75

Número solt 5 céntims.—Paquet de 25 números pera la venda 75 céntims

Pagos a la bestreta. Poden enviarse sellos de correu y tota classe de lletres de facil cobro.

Preus pels corresponsals propagandistes

5 números 7 pessetes semestre

25 " 30 " "

50 " 50 " "

EL CONSULAT D' ALEMANYA A TANGER



—Per l' amor de Deu, senyor Cónsul, digui á la nostra Nació que envihi forces pera protegirnos.

—¡Cá, barret!... la prosperitat d' Alemanya avuy reclama qu' en pelin tres o quatre de vosaltres. L' expansió colonial ho exigeix aixís.

Els manaments civils

d' en Teodor Roosevelt

En les seves obres sobre la *Vida intensa* y l' *Ideal americà* el president dels Estats Units formula alguns preceptes de vida ciutadana. El primer és: *Sigueu homes*, de vida racional, de ferma voluntat. L' home abúlich, que no se sab decidir, que no vol obrar, que no té braç pera abordar una empresa, y ferla una cosa propia encunyant ab el sagell de sa personalitat, es pera en Roosevelt el més gran enemic de la vida civil. Afegeix que es cosa dura el fracassar en una empresa, pero encare es pitjor el retraure de la lluita, el defugir tot intent y tot assaig de combat.

L' home que té la voluntat vigorosa, si alguna vegada cau, no resta pas ajegut, ben aviat se redressa y recupera l' camí. Lo que forma la grandesa y la estabilitat de les nacions no es pas la riquesa, sino l' valor individual de les unitats que les componen, el vigor del cos unit ab el de l' ànima de cada ciutadà.

El segon precepte l' formula ab les paraules del Gènesis: *«Creixeu y multipliqueu-vos.»* En Teodor Roosevelt es l' home d' Estat que en els nostres temps se interessa més pel culte de la família, que es el primer organisme de la societat; per la restauració de les virtuts casolanes, que son el fonament de les virtuts civils. Enemic de tots els vicis que ataquen la unitat y la indissolubilitat del matrimoni, ha fet campanyes tan ardoroses de zel que mereix el nom d' apòstol de la moral domèstica. Cap més polític com ell ha tingut el valor de dir la veritat, per amarga que sia, als seus conciutadans. Quantes vegades s' ha encarat ab els homes y les dones immorals de la gran república nord-americana y l' ha flagelat ab sa paraula reuenta com un fuet de foc: «Vosaltres, els que profaneu l' misteri de la vida, els que la enmatzeu en ses primeres fonts, els que la ofeguen en ses profundes arrels, vosaltres sou els culpables de la esterilitat de la família americana. La nostra rassa s' corromp, s' enerva, s' atrofia; la República s' despobra y l' anglosaxons anem cedint el lloch a la immigració dels irlandesos, dels alemanys, dels eslaus, dels polonesos, dels txechs y dels llatins. Perque l' progrés moral no està en harmonia ab el progrés material. Perque l' nets dels *Pilgrims Fathers* y dels colonisadors de la nova Inglaterra, davant dels goigs del present no pensen en l' avenir. Perque no respecten la severa disciplina de la generació. Quina errada han comès l' instituts científics y les empreses industrials, arrencant a la dona de la llar, esgarriant-la de sa missió principal, emancipant-la dels debers de la maternitat, pera trasplantarla en nom de la cultura, del lucre y del plaer, a un camp que no li es propi; pera dedicarla a oficis socials molt diferents d' aquells a que la destinà la naturalesa!»

Després en Roosevelt recorda que l' treball, la vida intensa, l' esforç major possible, inspirat en alts principis y sostingut per fermes resolucions de la voluntat, es la llei fonamental de la vida, la causa més eficaç de la prosperitat de les nacions. Y aquest precepte l' inculca no solament de paraula, sino també ab l' exemple.

L' infadigable estadista alterna ab el manual el treball intel·lectual.

Com altre Cincinatus passa en les feynes del camp les estones vagaroses que li deixa la política. Com déyam en altre article, ordinariament viu en una factoria propera a Sagamora. Allí s' ha inscrit com a pagès lliure y s' hi trova mellor que al Capitoli de Washington. La seva vida es sobria y forta. Al trench de l' auba s' lleva y se n va a joch a posta de sol. Menja llegums y verdures. Es vegetariana. Junyeix els bous a l' arada. S' ha fet construir un rústic gabinet abont despaxa en mitj del camp els negocis del Estat.

Altres manaments de vida civil afegeix en

Roosevelt, entre l' quals mereixen ser coneguts els següents: «Refleueu molt de vosaltres mateixos, y no gayre del Estat; ajudeu-vos, respecte mutuament; sigueu tolerants ab les opinions dels enemics; ajudeu-vos l' uns als altres; no us retragueu dels interessos públics; no robeu may a ningú; no doneu lloch a una política comercial y de negocis, fundada en la cobdicia y en la mala fe; no acuseu falsament al pròxim; guardeu-se d' una pau cobarda, mancada de valor pera defensar el dret y rebutjar l' injustícia; estimeu apassionadament la vostra patria.»

Inspirant-se en aquestos principis de moral política y social, en Teodor Roosevelt fa algom més que presidir nominalment els Estats de la Unió nord-americana; fa algom més que governarlos constitucionalment: l' il·lumina ab ses màximes y l' edifica ab sos exemples.

Es un far que irradia la llum de bon sentit; es un dínamo que impulsa y escampa a son entorn les energies d' una voluntat vigorosa, d' un caràcter enter, d' una vida plena. Aquesta prudència, aquesta rectitut y aquesta fortaleza han acumulat entorn de sa persona un poder superior al dels moderns armaments de les primeres pujanes de la terra. Es la forsa de la veritat y de la justícia que està per demunt dels noms que diferenciaven als homes y als grups socials.

Per això els obrers més il·lustrats dels Estats Units li diuen ab el cor, no menys que ab la pensa, el nostre President, y estremen aquella ma que porta tan dignament la vara que simbolisa la justícia social.

Es la ma de la qual, en el tractat de Portsmouth, penjaren durant breus dies els destins del món, y l' salvà conciliant interessos que ádich pels més prudents semblaven contradictoris.

Aquest gran home d' Estat, de consciència honrada y paraula sincera, era l' més autoritat pera condemnar desde les altures del poder polític l' excessos de la plutocràcia y del anarquisme. Y ho ha fet darrerament, en la terra dels milionaris, dels trusts, dels corners y dels rings. Ho ha fet aprofitant una ocasió solenne: la celebració de les festes centenàries del Estat de Virginia, en el discurs pronunciat a Jamestown. Ell ha sortit en defensa dels obrers, recordant als rics que es un crim que crida venjança al cel la explotació del pobre; que no tenen dret a practicar el principi dels pagans: *res servus est* («l' obrer no es res més que una cosa»), sino que han de respectar en ell la persona humana. Pero ensemps ha condemnat l' altre extrem, el socialisme d' Estat, que deprimeix la energia individual, nega la llibertat y rebaixa el valor de la personalitat, uniformant l' home com un presidiari y catalogant-lo com un número Y pera commemorar lo més dignament possible aquest centenari, l' insigne president ha afegit als seus manaments civils un altre de justícia y de caritat a favor dels obrers, proposant una llei més avensada en la protecció del treball que totes les que viexen en els Estats moderns.

Y are nosaltres voldríam que tots els republicans fossin com en Roosevelt.

CLARIS.

El llegir es aliment de l' ànima y les doctrines formen l' home segons el refrán: «Digam ab qui vas y jo't diré qui ets.»

Un llibre dolent es com un amic corruptor y corromput, y el llegir coses dolentes es pera l' ànima com un verí pel cos.

La dona en l' Agricultura

Dies enrera *Feminal* de La Il·lustració Catalana duya una suggestiva informació sobre un pensament agrícola anglès pera la dona. També he llegit que l' nostre ministre de Foment se n preocupa.

Caldria fixarshi perque obriria un camp

imens pera la subsistència de la dona y portaria conseqüències socials de gran importància.

Me sembla molt més apropiada la orientació agrícola que la propiament industrial, pera la dona. Es a dir, crech que fóra un gran bé per ella y per tots que ocupés un lloch preferent en les indústries accessòries de l' Agricultura.

El bé y el mal en l' instrucció y educació de la dona té una influència directa sobre la rassa; y sense armes en la lluita per la vida, resta la dona en sa debilitat explotada per l' excés de treball, per lo salari insignificant y per la limitació del de la activitat productiva, dins del cercle del urbanisme.

Caldria, donchs, repetim, que s' aixamplés sa esfera d' activitat sense que s' perjudiqués, ans millorant la seva vida y les seves forces, donantli l' alegria del viure a ple sol y a ple ayre, gosant dels immensos tressors de salut que rajan per tot arreu del terror, del aygua y de l' ayre del cel en la vida del camp.

Es immens lo que hi ha a fer en això Jo voldria menys brodats inútils y menys harpejos de perdre temps; menys pintura y adorno y més indústria casolana.

La colombofília, la gallinocultura, la cunicultura, la sericultura, y sericicultura, o sia l' indústria de la cera y mel y de la seda, la jardineria, la explotació de la fruita fresca, seca y confitada; l' indústria de la llet y ses derivades, de la mantega, dels recuys y dels formatges; fins certes indústries de mobles y adornos rústics, la cria y cria de bestiar; fins alguna senzilla destileria pera essències y esperit de vi, y petits molins pera transformar els productes agrícoles ab petits motors de petroli, esperit o electricitat.

La noya que aportés al matrimoni una bona instrucció sobre aquestes coses no s' portaria la millor dot que podria desitjar un propietari, masover o terrassà? No avensaria molt més l' agricultura y sos annexes? Qui seria capàs d' arrencar del poble rural o del mas al propietari, lo dia en que la seva muller tingués instal·lada alguna de aquestes profitoses institucions? Y si la dona les sapigués aquestes coses, ab quina facilitat y ab quin entusiasme passarien al domini de la maynada que un altre dia han d' esser grans y els qu' ho han de practicar per son compte!

Lo que s' aprengui a la falda de la mare no s' oblidarà may més. Y l' fil s' de la mestressa o de la masovera y terrassana que ja desde l' bresol visquessin en aquesta atmòsfera d' indústries agrícoles, tindrien a la més petita edat una pila de nocions útils que prompte engrandirien y perfeccionarien ab els estudis.

Portem la dona a l' Agricultura, y aquesta quedarà redimida y redimirà en justa correspondència a sa mateixa redemptora.

MEDÍ.

Festa del arbre fruyter, a Moyá

Discurs de Don Francisco Viñas

Ja fa tres anys que en aqueix dia celebrém la festa de l' Arbre fruyter: ja fa tres anys que la gloriosa «Lliga» lluita victoriosament contra una maldat incalificable que ns tenia esclavissats.

Ningú pot dúpitar dels resultats maravillosos obtinguts en els tres anys de nostra predicació constant, y si no s' veu encara la immensa joventut de fruyters que seran dintre poch ornamet y riquesa de nostra vila, se veu el triomf moral de una nova educació, que a poch a poch s' infiltra en el cor de tots, y que fa s' mirin ab respecte l' fruytes y viandas dels camps que son suors del vehi, y que avans n' s' podien salvar.

Què hi fa que hi hagi ençara algun cas aïslat d' un desgraciat inconscient que, protegit per la fosca de la nit, comet cobardament vilesas y venjansas sens nom? Ay d' ell! Quan menys s' ho pensi caurà en mans de la justícia, que constantment el vigila.

No temeu, que l' ideals nostres han de triomfar. La «Lliga» cada dia es més forta y més vigorosa; de per tot arreu ens venen incitacions pera que continuem ab entusiasme la nostra obra de purificació; y aïtzis altres pobles seguirán el nostre exemple y triomfarán per tot l' ideal de moralitat y justícia, puig sense tals atributs els pobles no poden viure en pau, ni es possible el benestar.

Volem el respecte a las lleys de l' Estat, que fins avuy, en aqueix orde, ningú ha fet cumplir y ningú ha oberrat; y aqueix incumpliment porta l' anarquia de que ns dolém tant aquí com per tot. Restablímlo, donchs, aqueix imperi de la justícia, y a n' ell ens hem d' amparar contra qui causi dany a un altre, sigui qui sigui, y caygui qui caygui, que l' càstich es necessari pera evitar mals majors; perque, deçant de castigar a qui cometé una vilesa, demà hi torna, y fa satèl·lits, y la consciència de aquell, cada dia menys escrupulosa, segueix el camí que l' nostres avis deyen: «del sou al bou...»; y si aquell que ha sofert el dany no fa res pera que la justícia prengui l' seu imperi, «es un encubridor», y si ho fa per un sentiment de caritat, aqueixa caritat es falsa, perque si evita trastorns al causant de la maldat, n' ocasionarà a altres, perque no haventhi escament, hi torna una y cent vegades. La «Lliga de defensa de l' Arbre fruyter» va fundarse pera fer ciutadans que siguin fermes puntals pera la patria; transformar els malvats en homes de bé, y al propi temps donar nous medis de vida al agricultor fomentant la replantació dels arbres fruyters y educar el seu cor. Qui s' hi oposi l' atarrarem.

Moyá ha d' esser exemple de sana educació cívica. Hem de fer d' aqueixa «Lliga» una germandat de tot el poble, sense egoismes y sense envejias, y pera lograrho demanem la cooperació de tots: dels pobres, sa bona voluntat; dels rics, que ajudin en la mja de las sevas foras

pera que eixa obra santa de redempció no s' perdi.

Agrupémnos baix el simbòlich nom d' eixa festa ideal pera que no mori may, y podrém mirar ab orgull de dia en dia l' acció redemptora de nostra propagació y constància, honrant així aqueixa terra benehida hont nasquerem, aqueixa terra dels nostres pares, y que l' nostres avis van regar ab sa suor y ab sa sanch en dias calamitosos. Per tots aquets motius aquesta terra ha de sernos sagrada perque es la dolça y estimada patria nostra; y la patria se la estima portant cada fill d' ella l' concurs de las sevas bonas accions, que la fan forta y respectada.

Visca la «Lliga de defensa de l' Arbre fruyter!»

15 Agost 1907.

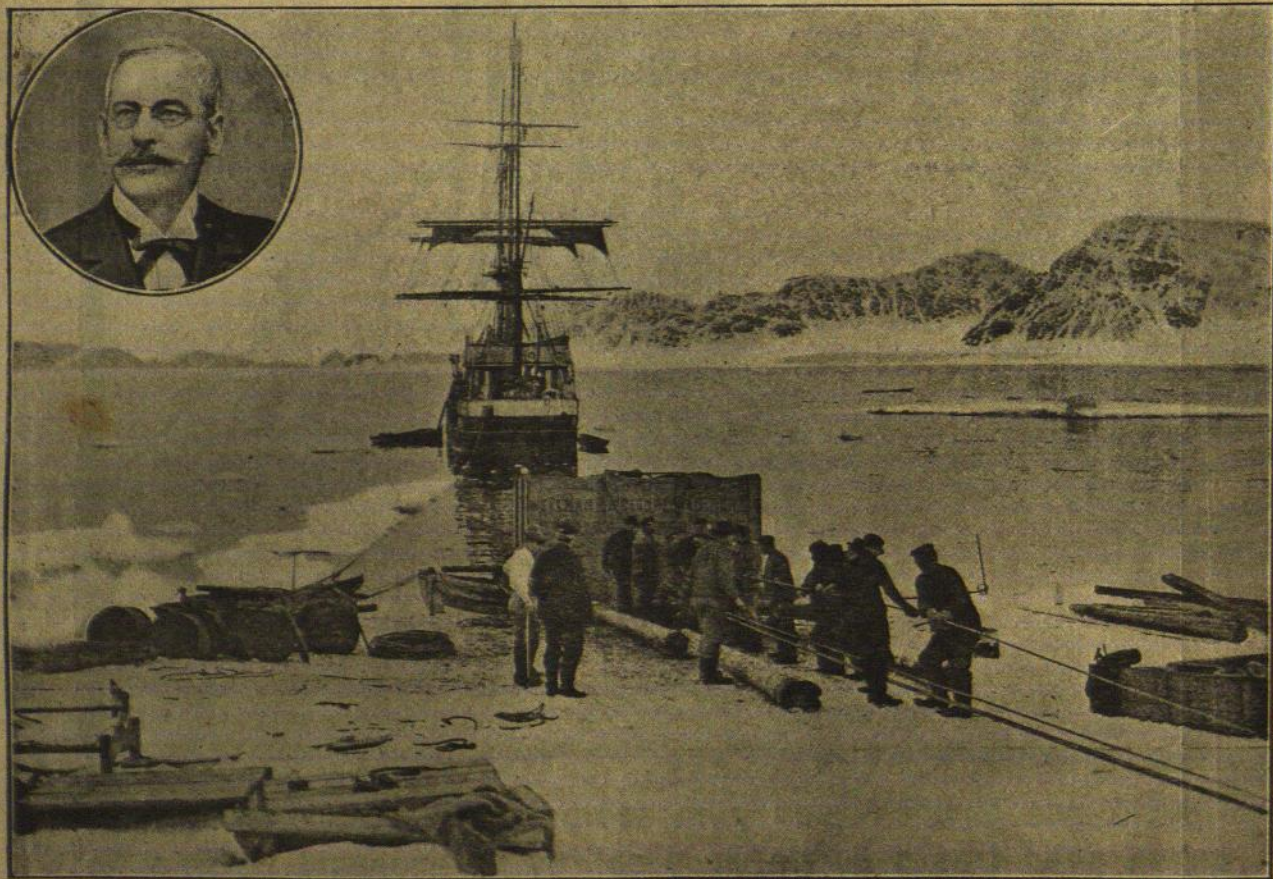
FOTOGRAFIES

Oh, els interessants aparadors de les fotografies... son veritables llochs d' observació, ahont poden fershi bons estudis, fins de psicologia, perque en la posa de la persona retratada sempre queda de relleu bona part de son caràcter. Qui no ha reparat, passant per davant de les escaparates d' un fotograf en aquells rostres seriosos y rigits qu' esguardan ab cómica serietat al passant, en aquells agrupaments de família en que l' pare té un llibre obert, la mare acarona al fill petit, el mitjà fa veure que juga y tots els demés semblan estar pendents de qualche cosa invisible que sospèn fonament llur atenció?

Indubtablement, un dels molts serveys que ns haurà aportat aquest invent de la fotografia, de resultats tan poch artístics per un cantó, es el de suministrar elements als artistes de la literatura pera estudiar y observar més a plet; perque aquest entremaliat invent de la fotografia té generalment la trista gracia de fer ressurtir la part ridícula del individu retratat; cosa que no fan tant les pintures. Els pobres literats de centurries passades, si bé es veritat qu' encare no havien tinguda la sort d' inventar la novela propiament dita, no podien judicar tant del caràcter còmic de llurs contemporanis, perque ab les pintures de retrats succehia, una de dugues: que, o la pintura era bona y aleshores apareixia el personatge retratat ennoblit per la concepció artística, o la pintura era dolenta y aleshores el ridicolísat resultava ser el mal pintor. Y es clar, ab aquestes y altres coses els literats d' aquells temps no podien escriure com els d' are. En les centurries passades tot era massa seriós, fins la gatzara era seria; els bons dels nostres avis no sé com s' ho devien fer pera viure en un tal encarcament... y per això els literats lo que feyen més eran poemes; tot ho cantaven...

Passava un bon senyor pe'l carrer a mitja nit, en cerca del metje per un malalt o d' un prebore per un moribont; donchs els pillets de l' época si li sortien al pas el robaven y després el deixaven malferit, perque sí, per sport, com diem are. Actualment, aquestes coses ja no fan por; els lladres d' avuy son més civilissats y per regla general se limitan a buydar polidament les carteres y les butxaques; y es clar, davant d' aytals mostres de cultura, ves a qui se li acut anar ab espasa per tot dia y venjar l' honor y ser valent!... Per això are no s' en fan de poemes. Ves si estaria gayre bonich qu' un poeta cantés ab tercets o ab endecasilabs lliures la presa de Puerto Arturo, que diuen els castellans!... Y tot es així: aquí tenim lo dels retrats; el retrat es considerava generalment un important recort de família, quelcom semblant a una venerable penyora de la persona volguda, y els antichs posaven un compte especial en encarregar sos retrats al pinzell dels vers mestres... y les efigies dels antepassats restaven serenes en els severs salons y en les velles galeries desafiant al temps y animant ab una noble atmòsfera de tradicions la vida dels descendents... Are l' retrat ja no es allò, el retrat es res: una paraula que l' vent s' endú, un gest perdut en l' espay, una tarjeta postal... y encare gracies; un no pensa més qu' en sí mateix quan se fa fotografiar y per això el poble ab son sentit pràctic s' acostuma a dir a un molt pagat de sí mateix: «Feste fer el retrat» Y es comprén; sí, sí, a l' humanitat d' avuy li convé retratar-se prompte, pro d' una faysó efímera, artificial... no s' han fet per ella els divins pinzells del Greco y de Velázquez. Avuy els pares no somnien en deixar tal recort als fills, y aquests, en justa correspondència, s' obliden prest de llurs pares. Y per 'xó venen els literats; van a un aparador de fotografies y prenen nota escrupulosament de la mirada de cómica llanguidesa que s' donen aquells nuvis encarcerats davant de la màquina del retratista, de la toilette d' aquella senyora escotada que en una íntima habitació breça son fillat, de les creus d' aquell general que no ha guerreat més que en efigie... en una paraula: de tot. Perque si l' literats no ho guardessin en llurs bo-

DE SPITZBERG AL POL. NORT



L' aereonauta americà Wellman que ha de fer la travessia.

Preparatius pera la travessia del Pol Nort en globo.—Desembarch d' una caixa de material en la costa de Virgo-Bay (Spitzberg), probable port de sortida. (Vegis la Correspondencia de Paris.)

COSTUMS DE LA BOSNIA



Bosnia-Herzegovina.—El gran mercat de cireres a Dorboy

rrones apuntacions, se perdria tant bé de Deu y fora llàstima, puig aixís tindrien rahó els antichs que deyan: *Vanitas vanitatum*, y la qüestió es ferlos quedar malament.

XAVIER VIURA.

El cant del pastor

Posta de Sol

El sol darrera els núvols s'amaga poch a poch. La prada esdevé tota d'una grisor morada. Els núvols resplandeixen de vermells de foch y al pas del vent tremolen els arbres sa brancada.

Prop la fontana fresca s'assenta el vell pastor, sa colossal ramada mirant ab gran delit; y es va desfent per l'aire de l'aygua la remor, y es va extenent el vel d'estrelles de la nit;

Y aixeca el vell pastor l'esquart envers l'espay, com si cerqués en ell un febre sench espay, com si cerqués en ell consol per son esprít, y al bes del aire sent al cos l'esgarri fausa de fret; y entona un cántich d'amor y d'anyoransa

qui's va desfent suau, perdentse en l'infinit...

ANTONI PUIGES Y GUITART.

Caixes d'estalvis populars de la Província de Guipúzcoa

En lo nombre 7 del present setmanari, tingui d'honor de veure estampat un modest article meu, en que procurava fer veure la necessitat de la creació de caixes d'estalvis en tots els pobles de nostra terra, de Guardioles Populares, com les anomenava, pera facilitar a tothom, aduch als més humils, y ferlo ben plener aquest camí del estalvi, que no es l'únic, tan se val, per la renovació o millorament del estat económic del mon, pera evitar la llaga social del pauperisme, pero que sense ell, cal confessarho, de ben poca cosa servirian tots els altres; puix com més experiència un hom va tenint del mon y dels homes, més y més un se va convenent de la veritat d'aquells nostres adagis que diuen que no 's té sino lo que s'estalvi, y que no hi ha poch que no basti (si 's té naturalment previsió y economia, aixó es estalvi; ni molt que no 's gastí (si 's viu al dia sense pensar ab demà). Tal volta no hauria insistit sobre el mateix tema, malgrat lo haver deixat incomplet y com qui diu penjat enlayre el meu pensament, si no hagués llegit, com acabo de llegir, en una de les revistes més series y sabies que s publican a Espanya, un extracte molt ben fet de totes les obres de dit caracter social que s realisan actualment (si bé, y siga dit entre paréntesis, s'ha descuytat de citar l'obra de propaganda, de cultura y de educació que fá la vostra AURORA SOCIAL), quin article, per lo que veurén tot seguit, ha posat de nou la ploma en mes mans barrueres.

Altament, donchs, lo citat articulista extrahe d'uns articles sobre l'acció social a Guipúzcoa publicats en la *Revista de Cuestiones Sociales*, comensa per fixarse principalment en la grossa empena que vé donant anys há la Diputació de dita Província per la pacífica y evolutiva resolució de les qüestions socials, creant, protegint y fomentant tota classe de obres de caracter social, ab un criteri práctic y regionalista, que jo crech que es y será sempre el més indicat, si 's vol fer feyna profitosa y estable.

La clau de totes aquestes obres de caracter social de dita benemèrita Diputació (diu ell) es la Caixa d'estalvis, fundada l'any 1896, aixó es, fa uns 11 anys en la capital de la Província, ab sucursals a les principals poblacions de la mateixa, de tal modo que actualment n'hi han una trentena de dites sucursals, que es molt,

si 's te en compte que dita Província conta solament ab unes 90 poblacions.

El nombre de imponents en dites Caixes ha anat creixent desde la sua fundació tots els anys, de tal modo que actualment son ja en números rodons uns 60.000, aixó es, més de la quarta part dels habitants de dita Província.

Dita Diputació model (bona pensada), a fi de iniciar y empénnyer a tothom suauament desde l'bressol cap al camí del estalvi, regala una llibreta de les Caixes d'estalvis, ab la imposició de una pesseta a tots els nats en dita Província.

Y més encara, vegent que molts no podían arribar al estalvi de una pesseta, que era y sol esser encara la quantitat infima que se sol admetre per cada nova imposició en les Caixes de estalvis, ara fa uns tres anys va obrir una secció dins de les creades en dita Província, anomenada del Petit Estalvi pera les persones de condició més humil de la societat: criats, eria-des, soldats, jornalers, etc., admetent com a quantitat infima la de 10 céntims y com a màxima setmanal la de 2'50 pessetes, ab la circumstancia, y aixó sí que ho trobo hermós y altruista a tot serho, que així com als altres que podriam anomenar grossos imponents s'els paga solament l'interés del 3 per 100, a aquestos petits y humils s'els paga el 6 per 100.

Tan bon resultat ha donat la creació de aquestes Caixes del Petit Estalvi, que en tres anys, d'en 10 en 10 céntims com qui diu solament, ha ingressat en les mateixes la suma de 300.000 pessetes.

No m'estranya, donchs gens ni mica que digui l'citat articulista, que a mesura que ha anat creixent en dita Província de Guipúzcoa la importancia de dites Caixes d'estalvis y les imposicions en les mateixes; hagi anat disminuint lo alcoholisme, y augmentant la moralitat y les bones costums en la mateixa. Vensaquí, donchs, un bon exemple que convidria imitar en la forma que bonament se pogués.

Repetirém com a conclusió final d'aquest nostre escrit, que no ha tingut altre objete, sino la divulgació d'aquest bon exemple, lo que deyam en nostre ja citat article anterior: Si el nostre poble no fa estalvis, els petits estalvis (s'enten) que podria y deuria fer, no 'n té ell del tot la culpa, sino principalment aquells que deurián instruirlo, educarlo pera l'estalvi y sobre tot facilitarli els medis més adequats y práctichs y positius per ferli ben planer aquest camí.

Cal, donchs, que les classes directores de la societat, que 'ls qui estimin de debó al poble, procurin la creació de Caixes d'estalvi popular, de Guardioles pera tots els pobles com deyam, constituintse en els seus guardians y sostenedors, y si es necessari fent fins algun petit sacrifici, tal com les bones mares saben ferho quan compren les guardioles pe 'ls seus fills y d'en tant en tant es complaughen en tirarhi dins algun céntim y ádich alguna pesseta, per estimularlos a depositar ells mateixos ses economies o petits estalvis.

Sant Pere de Torelló, Septiembre de 1907.

La set d'Espanya

D'un notable article publicat ab el títol que caps aquestes línees pe'l diputat Frederich Rahola copiem lo següent:

«Desde Sevilla a Granada s'atravesen interminables estepes que evoquen l'África propera. Alguns oasis, aci d'allà. Málaga, Granada... com més s'acosta un hom al Mediterrani, més sovintegen y se fan amples.—Ab quin goig, después d'haver passat quatrecentos kilòmetres d'estepes, se descobren els boscos de tarongers de Murcia, els jardins de palmeres d'Elche, y se reposen els ulls en les fértils campinyes d'Almería, d'Alacant, y se sent un hom enlluernat al trepitjar l'horta valenciana, que s'extén a lo llarch de la costa gayre bé fins a Barcelona!

De igual modo que la rivera mediterrania, la regió cantàbrica es rica y feconda. Una y altra per-

tanyen a la zona humida, al clima oceànic. Tot el remanent de la península, gayre bé les nou dècimes parts, pertany a la zona seca. Vensaquí com uns quants reconcs determinats del territori, hont el terreny se cobreix d'espléndida vestidura, han fet creure, com diu en Lluch Mallada en son llibre «Los males de España», que haviem nascut en un país privilegiat.

Avuy els que han vist la realitat, fins desconfien de que hagi pogut tenir may Espanya una població de 30 milions d'habitants. L'odi a l'arbre y la set de la terra son dues coses que sempre veurem juntes, mentres no canbiin de soca a arrel el sol y els homes. Per forsa té que estar endarrerida l'agricultura, y despoblada el país.

Els datos que produheix M. Marvaud, trets de nostres estadístiques y publicacions, no poden ésser més desconsoladors. Ab una superfície de 50 milions d'hectàries, no més en comptem aproximadament uns 20 milions de conreues en terrenys de secà y unes 900.000 en terrenys de regadiu. L'hectària no produheix més que vuyt hectòlitres de blat, de manera que ni ens bastém pe'l nodriment de nostres 18 milions d'habitants; la cullita de vi, malgrat anar cada any a menys, no 's pot vendre, y ab tres milions d'hectòlitres d'oliva obtenim com a preu de venda 155 milions de pessetes, lo mateix que conseguix Italia ab 1.300.000 hectòlitres. França, ab 300.000 hectòlitres, gracies a sos avensats procediments de cultura y de fabricació, conseguix el mateix preu total que obté un productor espanyol de 750.000 hectòlitres.

Ens trobem ab que l'promitj de la nostra població es de 27'25 contra 35 Italia, 50 Austria, 51 Alemanyia y 51 França; que el promitj de les nostres plujes va d'un mínim de 395 milimetres (Regió del Duero) a un màxim de 1315 (Rías de Galicia) mentres que la quantitat mitja d'Europa es de 575 milimetres en les planes y del triple en les regions montanyeses.

Tot aixó 'ns diu clarament que 'ls nostres esforços tenen que proposarse fer un miracle; transformar els homes, canviar el territori, dominar l'atmosfera que dona pas lliure a l'aygua sense deixarla caure a la terra atormentada de set. Solament augmentant la forsa intensiva del home per medi de la instrucció, la producció de la terra per la renovació del conreu y l'ajuda de l'aygua, y per últim la transformació de l'atmosfera y del clima per medi de la repoblació dels boscos, conseguirém que la densitat de la població, la xifra de la producció y la quantitat d'aygua s'acostin als promitjos que ofereixen els demés pobles d'Europa, vehins nostres.

Solament aixís afanyarém per la nostra industria un mercat interior rich y consumidor, y pe'ls treballadors de tot ordre salaris que reapguin a les necessitats de la vida; que no siguin com avuy, a molts indrets, el salari que empeny l'emigració, perque no respón a les exigencies fisiològiques.

Tot aixó que sentim tots, els nostres Goversos ho volen encaminarho sense haver establert fins ara una orientació fixa, en mitj de grans vacilacions, cercant sempre les fórmules simples que tant s'avenen ab la falta de preparació y d'estudi.

FREDERICH RAHOLA.

Actualitats

(DE TOT ARREU)

Espanya

Gijón, 26.—En el balneari de «Les Carolines» s'han reunit els Srs. Azcárate, Alvarez, Pedregal y Guerari pera tractar de la formació del partit republicà a Asturias.

Madrid, 28.—Mitinch socialista al Centre obrer, acordant oposarse a la guerra del Marroch.

Coruña, 30.—Els republicans antisolidaris reben cartes de n Llerroun que en anuncia sa arribada.

Estats Units

San Francisco de California, 25.—Una explosió de dinamita destrueix un poble proper; ab morts y ferits.

Ottawa, 30.—S'enfonsa l nou pont de Quebec, ab nombroses víctimes.

Washington, 25.—El Japó notifica que en les illes Pribilof els nortamericans dispararen sense motiu als pescadors japonesos.

Filadelfia, 28.—A la administració de Correus explota un paquet dirigit al secretari de la Tresoreria.

Russia

Sant Petersburg, 27.—Al carrer de Kherzon tiren una bomba al Governador de la presó provincial, ferintlo.

Moscou, 28.—Descobrimient, prop de la ciutat, d'un magatzem de bombes de dinamita.

Japó

Hakodátó, 26.—Un incendi destrueix la població.

França

Contras, 24.—Topa l'expres de Burdeus a Paris ab un tren de mercaderies que maniobrava; ab morts y ferits.

Irlanda

Roscommon, 29.—La multitud, capitanejada per dones, ataca la policia; hi han molts ferits.

Portugal

Lisboa, 27.—Esclata una bomba al barri obrer; dos morts y dos ferits.

Marroch

Tanger, 25.—La colonia espanyola demana al ministre d'Espanya mides que li garanteixin la seguretat.—El Guebba, Mahomed Torres y els funcionaris sherifians ratifiquen per carta llur adhesió a Abd-el-Aziz.

Casablanca, 25.—Se reb una carta del nou Soldá en que aprova la conducta anterior dels francesos y els aconsella la evacuació.—28.—Nou combat, venent els francesos.

Mazagán, 28.—Proclamació de Muley-Hafid.

Marrakesh, 30.—Les autoritats comensen a entregar diner al nou Soldá.

Mogador, 29.—El Kaid manifesta al Governador que mantindrà la pau si ls europeus no desembarquen.

C.

CORRESPONDENCIA DE PARIS

La febre del segle XX

Cada dia's contan desgracies corregudes ab los automòvils: ningu's dona per enterat: l'afició per l'automòvil arriba a una passió dominant.

Lo que respecte del automòvil està ja en plenitud, comença a verificarse ab los globos. S'ha perdut la por a l'espay: totes les nacions competeixen: els hèroes d'aquesta conquesta brotan com els bolets en la temporada y en terra de carts. Prou se'n contan de víctimes: com si no.

L'home ha arribat a l'altura de 14 mil metres: hont may han pujat les àguiles.

Ab el submari escorcolla les coves de la mar, a la profunditat que no pogueren suportar els monstres marins. En los avenchs hont no alcansa l'alé de vida planetaria, allà ha arribat l'home ab la seva llanterna eléctrica illuminant aquelles coves may tocades per un raig de claror. El telescopi fa als astros precursors dels observatoris, y l'microscopi penetra l'essencia de les molècules. Lo telefon y l'telegraf suprimen les distancies: per ells l'home adquireix una certa ubicuitat en la terra.

No n'hi ha prou: l'home té fam y set de descobrir nous misteris; no l'espanta l'espay, no l'espantan les tenebres; desafia a tots els elements, possehit d'una especie de bojeria.

Si la bojeria pot esser heroica o si l'heroisme pot o no deixar d'esser boig, aquest nom mereixen les expedicions que's preparan.

Valter Wellman y Hervieux s'han compromés a creuñar el Pol Nort en globo, qual descripció ha publicat la premsa ab tots els detalls. La sortida's verificará desde Spitzberg: allí's despediran del món conegut, pera no retrobarlo fins después d'haver completat la tasca..., o quedant enterrats en eixa tomba misteriosa, que com la cova del Sabater Contoja a Castella, engloteix tot lo qu'alcansa la boca: «Qui hi entra no'n surt», diu la pedra qu'adverteix el perill als viandants.

Y per si n'Wellman no torna, ja s'están preparant altres yanquis: M. Harry de Windt y M. William Le Queux, que reproduiran la tentativa.

Si ls yanquis van al Pol Nort, els francesos intentan explorar el Pol Sur. El doctor Charcot va a esser per segona vegada el director d'aquesta expedició. Dintre de nou mesos estarà ja construït el barco-polar. Pera acompanyarlo te ja 120 peticions de places.

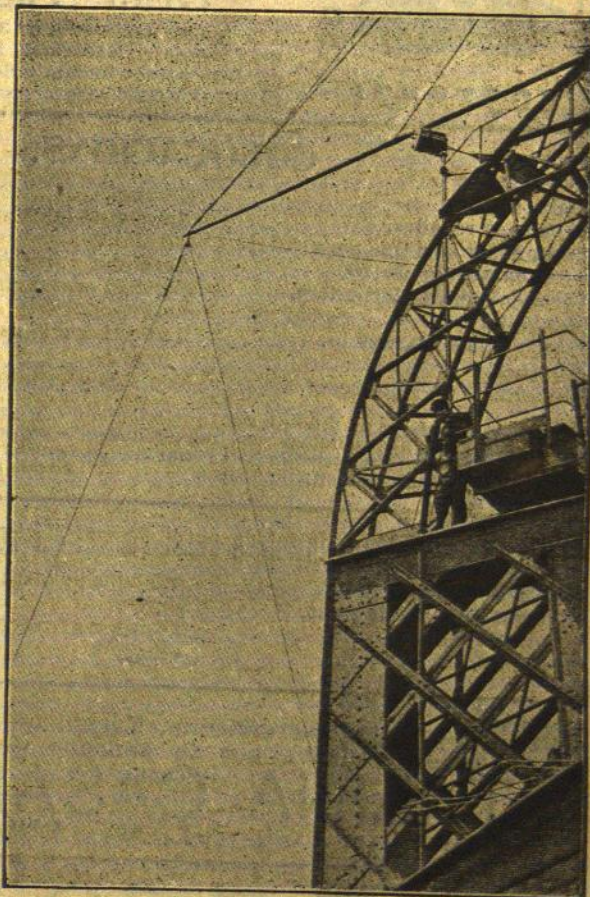
Mentres els francesos projectan, els inglesos realisan. Ja està organizada l'expedició Shac-Kleton que s'ha posat en marxa a bord del vapor «Nimrod».

El Dr. Charcot ha fet ja escola. Un dels seus deixebles de la primera expedició antártica fou un tal Rallier du Baty, qu'are's proposa fer una excursió negociant per les illes Kerguelen, a 2.000 milles de Madagascar y del Cap, sepultades en la boya perpetua. En Ballier se'n hi va ab un barco de 21 metres de proa a popa y de 6'50 de babor a estribor de 55 tonelades.

¿Qué direm l'any vinent d'aytals excursionistes? Lo que deya un comandant de la carbinoya a la seva dona quan se'n anà a la guerra: «si guanyem, jo seré don Joan y tú donya Maria: si perdem, jo l'porquer y tú la porquera.»

MATTHIEU.

DE PARIS A CASABLANCA



Antena y aparell projector del pal de telegrafia sense fils que posa a Paris en comunicació ab Casablanca. Els marconigramas seran trasmesos y rebuts a Casablanca desde un globo captiu.

CRÒNICA SOCIAL

Una vaga

Va agravantse de dia en dia la situació de Baken a causa de la intensitat que va adquirint la vaga dels treballadors de les mines de petroli que constitueixen bona part de la riquesa d'aquella localitat.

L'actitud en que s'han col·locat els vaguistes fa possible el cas de que siga precisa l'intervenció de la forsa pública.

Congrés de cotoners

Durant el vinent mes d'Octubre tindrà lloc a Boston un important congrés cotoner organitzat per la Federació Internacional, quin acte promet veures molt concorregut i revestir extraordinària importància pel caràcter dels temes que seran objecte de discussió.

Existeix el projecte de visitar en tren especial més de 7.000 kilòmetres de plantacions cotoneres.

El Congrés Trade-Unionista de Londres

Avuy acaban a Bath els debats del Parlament del Treball. A propòsit del Congrés s'han celebrat aquesta setmana varis mitins en dita població: ahir se celebrà un dels mes importants presidit per la comtesa Warwick.

El descans dominical a Suïssa.

En el cantó de Zurich s'ha votat per plebiscit la llei del descans dominical; ha triomfat per 52.000 vots contra 18.000. La llei és més restrictiva del treball qu'a Espanya. En diumenge 'ls funcionaris no podran donar audiències ni percebre impostos ni citar a ningú. També s'prohibeix el treball en el comerç, la indústria i les oficines, així com l'exercici de la cassa. No s'permet pagar al personal en dies de festa; s'estableixen algunes excepcions. Els barbers no més poden treballar fins a les 11 del matí, ab la condició de compensar als

obres aquestes hores els dies feyners. S'autorisa desde les 10 y 1/2 del matí fins al mitj-dia y desde les 6 a les 8 de la tarde la venda d'articles de primera necessitat: (pa, carn, llet, etc.) Els estanchs poden estar oberts de 10 y 1/2 a 3 de la tarde; el treball ambulant queda absolutament prohibit.

En memoria de Concepció Arenal.

Concepció Arenal fou a Espanya la precursora de la moderna economia social, qual programa s'proposava la elevació moral y material dels humils y de tots els que sofreixen. Fou la primera sociòloga y feminista de la passada centuria. Els seus treballs literaris més celebrats son: *El Dolor*, *La mujer del porvenir*, *La mujer de su casa*, *La voz de la Caridad*, *Cartas a un obrero y un señor*, *Cartas a un delincuente*, *El visitador del pobre y el Visitador del preso*, etc.

La seva propaganda periodística y la seva acció individual y social repercutiren en tota Europa, preparant algunes reformes de justícia y de caritat que van ja y aniran introduint els Estats moderns en ses legislacions.

Galicia orgullosa de tan preclara filla li dedica homenatges, ben dignes per cert, als quals uneix el seu humil, pero sincer tribut AURORA SOCIAL.

Festes properes

La Comissió nomenada pera organitzar les properes fires y festes de la Mercè treballa de valent en la missió que li fou confiada, havent aprovat el següent plan de premis pera fatxades y carrers adornats.

Fatxades adornades ab gas. — Un primer premi de 1.000 pessetes; dos segons premis de 300, y quatre tercers de 150. Total: 2.200 pessetes.

Fatxades ab electricitat. — Dos primers premis de 2.000 pessetes; quatre segons de 500, y sis tercers de 200. Total: 5.200.

Carrers. — Un primer premi de 5.000 pessetes; dos segons de 2.500; tres tercers de 1.000; quatre quarts de 500, y cinch quints de 200. Total: 16.000.

Total general: 23.400 pessetes.

Si el nombre de carrers adornats ab gust

mereixedor de premis fos major, la Comissió ampliaria també 'l plan proposat.

Falta encara fixar els premis d'orfeons, cavalcades, etc.

La referida Comissió va visitar així mateix a l'enginyer del Banch Hispano Colonial a l'objecte de recabar de dit senyor la forma de poder unir a les festes que s'projecten, l'inauguració de les obres de reforma.

Dit senyor, després de donar a la Comissió tota classe d'explicacions, va dir que aquesta qüestió depén únicament del Ajuntament, ja que 'l Banch per la seva part, té ja expropiades algunes finques de les que han de desaparèixer.

En vista d'aquestes explicacions la Comissió s'ha dirigit a l'Ajuntament y després de significar a l'arcalde interí el seu agraïment per haver acceptat la presència de la Junta, va formular per escrit algunes peticions, entre les que ocupen lloch preferent la de que l'Ajuntament senyali dia (entre 'ls destinats a la festa) pera l'inauguració de les obres de reforma; que s'eximeixi dels drets corresponents als particulars que netegin o pintin les fatxades; que s'posi a disposició dels tinents d'arcalde a fi de que aquests puguin repartir-lo entre 'ls vehins que ho sollicitin, tot el material d'adorno que té l'Ajuntament; que per compte d'aquest se munti y arregli la font màgica a la plassa Real y que s'faciliti 'l local del restaurant del Parch pera celebrari una exposició culinària.

El senyor Bastardas va citar a la Comissió pera les set del vespre, a l'objecte de resoldre sobre les peticions presentades.

Noves entusiasmats

En el Sindicat protector del Treball Nacional s'han rebut diferents telegrams dels joves pensionats per l'Estat pera poguer perfeccionar sos estudis a l'Extranger.

La redacció dels despatxos acusa l'entusiasme que 'ls alenta y la bona acollida que han trovat en terra forastera.

Hem vist ademés unes boniques postals que contenen una reproducció del diploma ab que els esmentats joves obsequian a les persones que 'ls han protegit en sa benefactora tasca.

En la sessió darrerament celebrada per la Diputació Provincial d'eixa ciutat se prengué l'acort de concedir dos premis de 1.000 pessetes cada un a dos dels més aprofitats alumnes de les Escoles d'Arts y Oficis de Barcelona, Manresa, Mataró, Sabadell, Tarrasa y Vilanova y Geltrú, pera que puguin perfeccionarse a l'Extranger.

Les bases y demés detalls están de manifest en les Secretaries de les referides escoles.

Hem rebut de Max-Bembo son follet titolat «Miseria y filantropia» (A favor de los desamparados). — Introducción a un proyecto de reforma moral de los pobres de la ciudad, ahont l'autor explana son projecte, qu'are ha comensat a realitzar-se, de la fundació d'una «Escola de desamparats». Les idees y les obres que tendeixin a mellorar la sort moral dels desamparats y a auxiliari-los materialment, son altament simpàtiques a l'AURORA SOCIAL; per tant no podem menys d'aplaudir la naixenta obra de Max-Bembo, desitjant que siga ab el temps una florentina institució d'ahont la caritat se n'espandeixi arreu.

PASSATEMPS

GOSSOS POLICIES

A Vittel, població francesa, s'ha celebrat un concurs de gossos policies, internacional, organitzat per una societat canina. Hi han prés part 32 gossos de diferents rasses: gossos de pastor, gossos de Terranova, gossos-llops, haventhi de alemanys, belgues, suïssos y francesos. El premi va guanyar-lo Pan, gos de pastor alemany. La recompensa no li regatejau, perque la bestiola va respondre bé a totes les probes. Atacant al home fou mossegador y valent, y al mateix temps obediènt a la ven del amo, quan li manà que prou. En tots els exercicis fou vencedor, salt d'obstacles, troballa de coses perdudes, persecució de fugitius, defensa del amo, seguici de pistes de malfactors, correu, etc.

L'exercici més difícil fou pujar una escala de mà fins la teulada d'una casa, cosa que per un gos es molt dificultosa.

El concurs de Vittel ha demostrat lo partit que dels gossos se'n pot treure, y es probable que sos serveys sian oficialment atesos per la policia de Fransa.

Imp, carrer Nou de St. Francesch, 17

SECCIO D'ANUNCIS

HISTORIA GENERAL DE ESPAÑA

POR

RAMÓN B. GIRÓN

TREINTA TOMOS A UNA PESETA EL TOMO

De venta en las librerías, kioscos y en la Administración:
Diputación, 286, Barcelona.

LA CONFIANZA

Calle Aviñó, n.º 30, frente al Bolsín
HIPÓLITO FÉDOU, ÓPTICO

Inmenso surtido en lentes y anteojos de todas clases; especialidades en los de roca a 8 pesetas par, garantizados como lo mejor que hay. Las recetas de los señores Oculistas son atendidas en el acto y escrupulosamente ejecutadas.

RENOMBRADOS



COSTANZI

El éxito

cada día más creciente de los milagrosos medicamentos

COSTANZI

para la curación de las Estrechez uretrales, Uretritis, Prostatitis, Cistitis, Catarros de la vejiga.

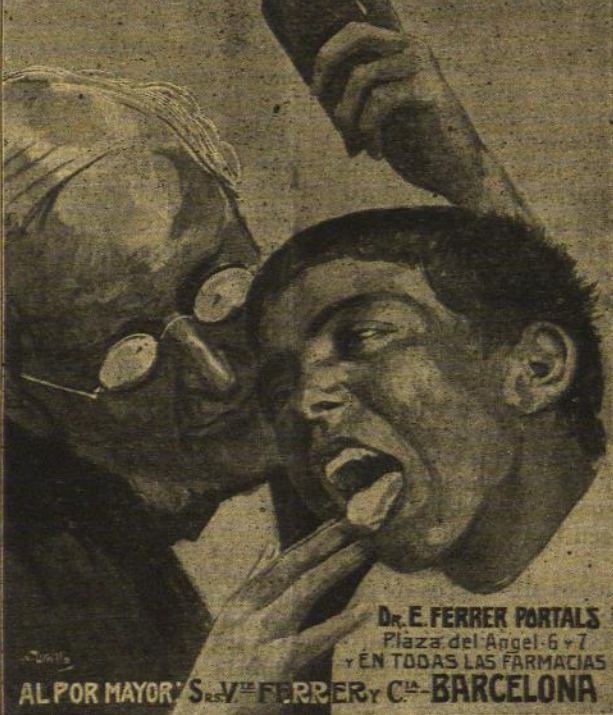
Enfermedades humorales

han hecho necesario el cambio del Depósito para España, lo propio que de la Farmacia de su preparador

Grau Ynglada

a la Rambla del Centro, n.º 30 (junto al Crédito Lyonnais), Barcelona, lo cual se hace público para conocimiento de sus numerosos favorecedores.

SEDLITZ GRANULADO DEL DR. FERRER



Grandes Almacenes de Ferreteria QUINCALLA Y MAQUINARIA

Fundiciones de hierro y bronce, talleres de maquinaria

FUMISTERIA

Hijo de Ignacio Damians

Talleres: URGELL, PROVENZA, BORRELL | Despacho: Escudillers, N.º 24, 26 y 28 y Obradors, N.º 2, 4, 6 y 8.

Teléfonos: Despacho, n.º 101 | Talleres, n.º 3630 = Apartado de Correos n.º 41.

BARCELONA

CLÍNICA MANAUT

CASA DE CURACIO

CURACIO de les enfermetats de la matriz, dels ovaris, de la vagina y de totes les que son propies de la dona.

Consulta de 11 a 1.

CURACIO de les enfermetats de les vies urinaries,

(rinyons, veixiga, próstata y uretra)

y de totes les que son propies de l'home.

Consulta de 6 a 8.—Gratis

HABITACIONS PERA MALALTS

Ningú deu operarse sens visitar avans aquesta CASA DE CURACIO

Operacions a preus econòmics. • Compte del Asalt, 34, Barcelona

Visita particular: DR. MANAUT: Rambla de Catalunya, 61, 1.º, de 3 a 5

COLOCACIONES.—Se necesitan:

Modistas.
Noyas pera recados.
Aprent y oficiales pera fabricar capses de cartón.
Aprentis encuadernadores.
Planxadores.
Practicantes de farmacia.
Sabaters.
Planxadora de tintoreria.

Gorristas.
Aprentis lampistes pulidores.
Cotillaires.
Aprent gurnicioner.
Meritori perfumaria.
Sastresas.
Maquinistes de vora foradada a motor.
Modistes de sombreros.

Oficias y aprendentas en la confección de roba blanca.
Aprentes de 14 a 16 anys.
Oficias sastres.
Aprent rellojer.
Oficial y aprendent ebanista.
Noyas confección flors artificials.
Pentinadoras.
Aprent confiter.

NOTA.—Al objecte de no dificultar el funcionament de nostra oficina se fa avinent que aquesta unicament extendra els seus serveys a las colocacions consignadas en el adjunt anunci lo que fem present a las personas que faltas de treball acudeixen a nostre domicili social al objecte de evitarsi la perdua de temps y las molestias inherents a una negativa involuntaria per part nostra.

Hores de despaig a la redacció: De 12 a 1 del mitjdia.

BOLSA DEL TREBALL.—Instalada en el Foment del Treball Nacional.—Plassa de Santa Agna, 4.—OFERTAS:

Practicant de farmacia.
Viatjant gèneros de punt.
Id. comistó.
Corredors.

Oficias modistas.
Meritoris.
Traductor frances.
Viatjant.

Noy pera recados.
Destilador, alquitra, Petroli.
Empleat recados.

Anemia, Escrofulismo, Raquitismo, Tuberculosis, Neurastenia, Enfermedades nerviosas ocasionadas por la pobreza de sangre, se combaten con el empleo de la Elixir tónico regenerador a base de fosforo sosa y tónicos amargos depurativos.

Fuente San Miguel, 2.—Gigantes, 1.—BARCELONA

HERPES

LA POMADA Y ESENCIA ANTIHERPETICAS DE BOTTA

lasirtudes de esos remedios, que se han curado con ellos personas que tenían muy arraigados los herpes y que cada verano tenían que tomar baños y aguas sulfurosas sin lograr su curación. UNICO DEPOSITO: Botica de Borrell, calle del Conde del Asalto, núm. 52, esquina a la de San Ramón.

WERTHEIM

MÁQUINES PERA COSIR Y BRODAR
ESPECIALITAT: Máquina rotativa RÁPIDA, la mejor del món.

Máquinas para totes les Indústries.

Máquinas rectilíneas SEYFERT para mitjas.

AL COMPTAT Y A PLASSOS

AVINYÓ, 9.—BARCELONA

CALLICIDA PIZÁ

emplastos y de los líquidos en general. Es económico, una peseta en todas las farmacias, droguerías y zapaterías.

Depósito general: Farmacia del autor, Plaza del Pino, 6. BARCELONA
Por 1'30 ptas. se remite por correo certificado.

preparadas por Borrell, curan de un modo prodigioso los herpes y demás enfermedades de la piel por inveteradas que sean. Son tan eficaces que cada verano tenían que tomar baños